

PERSPECTIVA BIBLICĂ ASUPRA CONCEPTULUI DE DEMNITATE UMANĂ ÎN ERA DIGITALĂ

Drd. Ioan ZIRBO

*Școala doctorală Ecumene,
Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca
neluzirbo@gmail.com*

ABSTRACT: *The Biblical Perspective on the Concept of Human Dignity in the Digital Age.*

Artificial Intelligence (AI) and Machine Learning (ML) are directly at forefront of development. The course of action of AI by law prerequisite organizations, militaries, and ventures around the world has sown question interior the common open, as various fear that these unused developments jeopardize their most crucial human rights. The culture of human rights is as of presently acknowledged to be a cutting edge reality that mankind cannot bear to live without. It is by and huge seen as a need that's likely to advance human relations and bring around nonstop peace and understanding between individuals and among bunches of people. By this article we will have an understanding of the religious bases for human rights concern and activism, so that we can be prepared to counter common complaints, verbalized inside a few Christian circles, to association in human rights promotion and challenged towards proactive engagement in advancing equity with sympathy.

Keywords: *Technology, Human rights, World, Bible, Christian, Theology.*

Inteligența artificială continuă să fie una din tehnologiile cu dezvoltarea cea mai rapidă în ceea ce numim Era Digitală. Mulți lideri proeminenți din industrie și cercetare, precum Bill Gates, Elon Musk, Stephen Hawking, Steve Wozniak, au avertizat cu privire la impactul pe care îl pot avea aceste tehnologii neexplorate asupra drepturilor umane existente și viitoare. Folosirea inteligenței artificiale și a tehnologiilor sale aferente afectează un spectru larg de diferite domenii incluziv educația, asistența medicală, aplicarea legii, munca și responsabilitatea socială.

Conceptul de demnitate umană este la fel de vechi precum însăși umanitatea, deși a fost înțeles în diferite moduri, care au fost exprimate diferit, atât de către indivizi cât și de către comunități. Cu toate acestea, realitatea istorică este că aceste concepte variate, exprimate de comunități diverse arată într-un mod unic nevoia de a promova demnitatea umană.¹ Conceptul actual al drepturilor omului se fundamentează pe principii antice și moderne.

Declarația Universală a Drepturilor Omului este documentul care stă la baza învățaturii moderne a drepturilor omului. Aceasta a fost adoptată și proclamată în Adunarea Generală a O.N.U., pe data de 10 decembrie 1948 și a fost compusă de către o comisie internațională de experți, reprezentând o paletă largă de tradiții etice. Deși, membrii acestei comisii nu au pierdut din vedere niciodată dimensiunea politică a însărcinării lor, totuși au făcut un efort extraordinar în a putea înțelege punctul de vedere al celorlalți și să poată identifica un numitor comun. Această declarație este „aplicabilă tuturor ființelor umane, indiferent de naționalitate, locul rezidenței, originea etnică și națională, culoare, religie sau limbă ... ele [drepturile] includ dreptul la egalitate, libertate, libertatea mișcării, libertatea conștiinței, libertatea religioasă, naționalitate, dreptul asupra proprietății, participarea la guvernare, muncă, odihnă și educație.”²

Această Declarație Universală a Drepturilor Omului nu face nici o referire la Dumnezeu intenționat pentru a permite guvernelor ce îmbrățișează ideologii politice diferite și care reprezintă popoare cu origini religioase diferite, să ajungă la o înțelegere comună a demnității și a drepturilor omului. Una din sarcinile de bază ale teologiei este să definească cât se poate de clar modul în care credința în Dumnezeu se poziționează în relație cu perspectiva contemporană a drepturilor omului.

1. Domenii în care sunt încălcate drepturile omului

Este un lucru recunoscut că atât demnitatea umană, cât și drepturile omului sunt continuu încălcate, din ignoranță, din cauza practicilor culturale sau religioase și din considerații egoiste. Forme de atac asupra demnității

1 Ioan-Gheorghe Rotaru, “Plea for Human Dignity”, *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, 1, pp. 29-43.

2 Marius Radu, „Human Rights”, în *Central and Eastern European Bible Commentary*, editat de Corneliu Constantineanu, Carlisle, Langham Global Library, 2022, p. 419.

umane pe care am putea să le menționăm sunt: femeii și copiii care au fost victime ale diferitelor abuzuri (viol, hărțuire și discriminare), oameni care trăiesc cu frica de a nu fi atacați chiar în casele lor, așa numitele „războaie sfinte”, xenofobia, etc.

Mass media poate fi folosită pentru promovarea și respectarea drepturilor omului, pentru raportarea călcărilor acestor drepturi în anumite părți ale lumii, dar ea poate fi folosită și pentru a afecta și a distruge demnitatea oamenilor. De exemplu, prin prezentarea problemelor unor persoane ce suferă, cu scopul de a satisface curiozitatea și pofta publicului pentru senzational, poate fi afectată demnitatea lor.³

De multe ori războiul a fost o formă de violență ce a fost justificată pe motive religioase. Prin aceasta, liderii părților beligerante au căutat să-și convingă poporul că acel război era justificat, atât moral cât și religios. Totuși, cea mai bună abordare a situațiilor de conflict este aceea de a da dovadă de reținere, de a practica ajutorarea umanitară și de a căuta soluții politice pentru rezolvarea conflictului.⁴

Din păcate, demnitatea umană a fost serios atacată și în cadrul bisericii. Acest lucru s-a făcut atunci când oamenii au fost respectați potrivit funcțiilor deținute. Cei cu funcții mari au fost foarte respectați, pe când cei din poziții inferioare au primit un respect diminuat. Oamenii nu au fost considerați egali datorită faptului că erau copiii lui Dumnezeu. Conducerea exercitată prin oameni numiți în acele poziții, este necesară pentru unitatea și direcționarea forței de muncă, dar asta nu înseamnă că acel lider este mai important decât muncitorii. Demnitatea omului este independentă de munca făcută, bună sau rea, de statut sau de poziția ocupată.

Un alt domeniu unde se poate vedea impactul negativ asupra demnității umane este sportul. Fără îndoială că sportul oferă oamenilor oportunități pentru dezvoltarea creativității și a socializării. Totuși, abuzul de droguri a afectat promovarea demnității umane, mai ales că multe vedete sportive au devenit ținte importante pentru cartelurile cu droguri. De asemenea, actele de violență observate în anumite părți ale lumii arată un asalt asupra demnității umane.⁵

3 Gabrielle Beman și Daniel Caldersbank (ed.), *The Human Rights-Based Approach to Journalism*, Bangkok, UNESCO, 2008, p. 7.

4 Todd Burkhardt, *Just War and Human Rights*, Albany, State University of New York Press, 2017, pp. 85-126.

5 Peter Donnelly, „Sport and human rights”, în *Sports in Society*, vol.11, 2008 – Issue 4: Sport and Foreign Policy in a Globalizing World, pp.381-394.

În această perioadă numită Era Digitală, Inteligența Artificială are puterea să calce drepturile omului și să erodeze legile care le protejează. De exemplu, combinația populară de a analiza a datelor mari și AI/ML poate amenința confidențialitatea persoanelor, ar permite unor persoane nepotrivite și chiar guvernelor să-și intensifice supravegherea și monitorizarea privată a cetățenilor. Într-un mod similar, Inteligența Artificială are capacitatea de a slăbi conceptul de egalitate, de a lucra împotriva interzicerii discriminării și împiedicarea accesului la alte drepturi fundamentale, cum ar fi cele politice și libertatea personală.⁶

2. Influența iudeo-creștină asupra conceptului de demnitate umană

Potrivit dovezilor istorice, conceptul demnității umane a fost prezent, într-un fel sau altul, în culturi și comunități diferite având o exprimare religioasă și culturală.

Una din națiunile care au contribuit într-un mod semnificativ, prin crezul ei, la conceptele demnității umane și a drepturilor omului a fost națiunea israelită a Vechiului Testament. Spre deosebire de multe alte popoare care își exprimau loialitatea, simultan și în mod egal, față regii și zeii lor, popor evreu era învățat să-și exprime loialitatea doar față de Dumnezeu (Dt. 6:4-6; 13:2-10; 28:20-44).⁷ La începutul istoriei lui Israel, nu exista o înțelegere clară a monoteismului, dar în vremea lui Moise, unicitatea lui Dumnezeu este recunoscută.⁸ Semnificația credinței într-un singur Dumnezeu a avut rolul și să arate natura puterii limitate a guvernării din acele vremuri, încurajând astfel oamenii să practice ceea ce le-a dictat propria conștiință. Această recunoaștere a libertății de decizie a fiecărei persoane slujește la promovarea demnității umane a fiecărei persoane.⁹ Acest concept este regăsit și în Noul Testament (Fp. 4:19; 5:29), atunci când apostolii au afirmat că mai bine ascultă de Dumnezeu, decât de oameni.¹⁰ Diferența

6 Ingrid Ileana Nicolau, „Human Rights and Artificial Intelligence”, *Journal of Law and Administrative Sciences*, No. 12/2019.

7 Peter C. Graigie, *Deuteronomul*, CEXEL, Cluj-Napoca, Logos, 2008, p. 192.

8 William Dyrness, *Teme ale teologiei Vechiului Testament*, Cluj-Napoca, Logos, 2010, p. 50.

9 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Religious liberty – a natural human right”, în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Ganoune Diop, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (coord.), Les Arsc, France, Editions IARSIC, 2015, pp. 595-608.

10 I. Howard Marshall, *Faptele apostolilor*, CTNT, Oradea, Scriptum, 2009, pp.109-110.

dintre alte popoare și israeliți, a fost că celelalte comunități au recunoscut și protejat conceptul demnității umane doar în aspectele exterioare ce erau vizibile, pe când poporul evreu a fost învățat să asculte de poruncile lui Dumnezeu din adâncul inimii lor (1Sam. 16:7).

Conceptul chipului lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27), concept care exprimă în termeni seculari demnitatea umană, îl are ca autor pe Dumnezeu, care a decis acest lucru înainte de existența umanității și implementat mai apoi în crearea omului. Acel chip al lui Dumnezeu nu a fost acordat într-o manieră discriminatorie și inegală, ci pentru toți oamenii.¹¹ Oamenii au fost făcuți să existe în comuniune unii cu alții ca egali. Facerea omului după chipul lui Dumnezeu în pluralitatea lui, ca bărbat și femeie, arată că rolurile lor în viață nu sunt identice și că, asemănarea cu Dumnezeu se referă nu doar la ceea ce au ei în comun, ci și la este distinct.¹²

Un alt aspect care ține de demnitatea delegată oamenilor este responsabilitatea de a conduce și de a stăpâni pământul și tot ce este viu pe el. Asta înseamnă că omul are mandat divin de a îngriji de creație, din postul specială de dominare asupra pământului și nu de supunere față de alte făpturi. Primii oameni și-au exercitat puterea și autoritatea peste alte făpturi dându-le nume fiecareia și mai târziu, în vremea potopului lui Noe au protejat celelalte făpturi vii prin aducerea lor în corabie (Gen. 7).

Potrivit textului din Geneza 1:26, 27 demnitatea oamenilor era în cadrul relației de tip stăpân – slujitor, cu Dumnezeu. În timp ce omul stăpâna întreaga lume (creație), el trebuia să fie supus lui Dumnezeu. Dintre toate făpturile create de Dumnezeu, numai omul poate avea privilegiul unei relații personale cu Creatorul. Contextul din Geneza 2 și 3 ne arată că omul era liber să aleagă să asculte sau să nu asculte de Dumnezeu. Ce este important să observăm, după facerea omului, acesta nu a fost abandonat pe pământ, ci a fost monitorizat de către Dumnezeu (Gen. 1 și 2) pentru a vedea dacă trăiește potrivit principiile trasate. Spre deosebire de autoritatea lui Dumnezeu care este nelimitată și absolută, stăpânirea omului este limitată la contextul pământesc. Cu alte cuvinte stăpânirea omului este determinată de stăpânirea lui Dumnezeu.¹³

11 Henri Blocher, *Revelația originilor*, Cluj-Napoca, Peregrinul, 2009, p. 76.

12 Carl F. Henry, „Chipul lui Dumnezeu”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, pp. 241-243.

13 Christopher J.H. Wright, *Etica Vechiului Testament pentru comunitatea creștină*, trad. Silviu Tatu, Oradea, Cartea Creștină, 2019, p. 119.

Dintr-o perspectivă socio-economică, drepturile omului au fost văzute ca având originea și baza în religie. De exemplu, Vechiul Testament abundă în pasaje care vorbesc despre protejarea săracilor¹⁴ (Is. 14:30; Amos 2:7; 4:1; 5:11; 8:6), iar Noul Testament susține același mesaj de protejare a săracilor atunci când Isus spune că împărăția lui Dumnezeu este așezată pe dreptate și judecată.

Noul Testament ne oferă câteva afirmații cu mare greutate pe tema libertății: „veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face slobozi” (Ioan 8:32), „unde este Duhul Domnului, acolo este slobozenie” (2Cor. 3:17), „legea Duhului de viață în Hristos m-a izbăvit de legea păcatului și a morții” (Rom. 8:2). Aceste pasaje biblice i-au inspirat pe creștini să caute semnificația și mijloacele obținerii libertății spirituale și politice. De asemenea, Noul Testament susține egalitatea oamenilor prin faimoasa afirmație a apostolului Pavel din Galateni 3:28: „nu mai este nici Iudeu, nici Grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască, fiindcă toți sunteți una în Hristos Isus.” Toți credincioșii sunt uniți în Hristos, indiferent de originea etnică, clasa socială sau genul lor. Egalitatea dintre membrii familiei lui Avraam nu exclude orice diferență socială. Aici, Pavel nu neagă deosebiriile dintre evrei și neamuri. Ei sunt una în Hristos, dar totuși constituie grupuri sociale distincte și identificabile.¹⁵

Noul Testament este chiar și mai radical în cerința sa de trata pe membrii cei mai neînsemnați ai societății cu dragoste, respect și demnitate. Lucrarea lui Isus a inclus categorii sociale marginalizate precum vameșii, prostituatelor, tâlharii, leproșii, orbi, ologii, considerând că și criminalul condamnat merită să aibă parte de milă și dragoste.

Concludem prin a spune că Biblia vorbește despre drepturile omului¹⁶, dar nu într-o manieră sistematizată așa cum este în cadrul secular.

3. Doctrină creștină care susține drepturile omului

Învățăturile creștine care au o contribuție vitală la înțelegerea drepturilor omului sunt doctrinele despre Dumnezeu, mântuire, om, Împărăția lui Dumnezeu, etică, autoritate omenească și despre păcat.

14 John H. Walton, Victor H. Matthews și Mark W. Chavalas, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, Oradea, Casa Cărții, 2021, p. 823.

15 Thomas R. Schreiner, *Galateni*, CENT, Timișoara, Noua Speranță, 2022, pp. 262-263.

16 Ioan-Gheorghe Rotaru, *Om-Demnitate-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019, pp. 201-215.

1. Doctrina despre Dumnezeu

Aceasta are menirea să arate caracterul lui Dumnezeu și preocuparea Lui pentru dreptate și protejarea celui slab. Sfânta Scriptură îl prezintă pe Dumnezeu ce face dreptate (Ps. 9:16), iubește dreptate (Ps. 11:7) și care își întemeiază scaunul de domnie pe neprihănire și dreptate (Ps. 89:14). De asemenea, El vede necazul și durerea orfanului (Ps. 10:14), este un loc de scăpare pentru cel oprimat (Ps. 9:9), apără cauza văduvei și a străinului (Dt. 10:18).¹⁷

2. Doctrina mântuirii

Mântuirea omului implică eliberarea de rău și distrugerea lucrărilor Diavolului (1 Ioan 3:8).¹⁸ Ea nu este limitată doar la aspectele religioase ale vieții, ci implică toate aspectele vieții, precum relațiile umane opresive și abuzive. Mai mult, textul din Romani 8:18-25 arată că nu doar omenirea suspină din cauza păcatului și așteaptă eliberarea din robie, ci și întreaga creație. Totuși, mântuirea nu trebuie să o vedem ca pe o eliberare economică și politică și să devină astfel doar o acțiune socială.

3. Doctrina despre Împărăția lui Dumnezeu

Venirea lui Isus pe pământ înseamnă inaugurarea Împărăției lui Dumnezeu (Mt. 3:8; Fp. 1:3)¹⁹, iar al primii pe Isus înseamnă a fi născut din nou în această împărăție (Ioan 3:3,5). Devenind cetățeni ai acestei împărății trebuie să fim supuși conducerii Sale bazate pe neprihănire. Creștinii trebuie să extindă această împărăție prin răspândirea neprihănirii într-o lume a păcatului.²⁰ Chiar dacă nu aplicăm în vremea noastră poruncile socio-politice din Vechiul Testament date statului teocratic a lui Israel, totuși aceste legi și porunci ne oferă o imagine a societății așa cum a intenționat Dumnezeu. Israel trebuie să fie o societate clădită pe dreptate, egalitate economică și protejarea celor slabi și vulnerabili (Dt.15; 16:19-20).

17 R.L. Saucy, „Doctrina despre Dumnezeu”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, pp. 384-389.

18 R.E.O. White, „Mântuire”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, p. 750.

19 Expresia „Împărăția lui Dumnezeu” nu o întâlnim în Vechiul Testament (vezi. R.B. Gaffin, „Kingdom of God”, în *New Dictionary of Theology*, Downers Grove, Inter-Varsity Press, 2005, p. 367.

20 George E. Ladd, „Împărăția lui Cristos, Împărăția lui Dumnezeu, Împărăția cerurilor”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, p. 680.

4. Doctrina despre etică

Pe lângă doctrinele menționate deja, care au implicații etice, menționăm porunca cea mai mare și mai importantă - iubirea lui Dumnezeu și a aproapei (Mt. 22:38-39; Mc. 12:29-31). Această poruncă nu se aplică doar prietenilor ci și celor pe care îi considerăm ca dușmani (Lc. 10:25-37; 6:27-36). Porunca iubirii este așezată în contextul ajutorării unui om care a ajuns victima violenței, este abandonat și vulnerabil. Etica biblică „este esențială în relația poporului Israel cu Dumnezeu și moralitatea lui e pură, disciplinată, apărându-i cu patos pe cei săraci și asupriți, opunându-se cu înflăcărare cruzimii, înșelăciunii, luxului și egoismului.”²¹

5. Doctrina guvernării omenești

Poziția Scripturii față de autoritățile omenești o regăsim în texte precum Romani 13:1-7 și 1Petru 2:13 – 17 și ne prezintă mandatul acestora: să aprecieze binele făcut (Rom. 13:3; 1Pt. 2:14), să pedepsească pe cei ce fac răul (Rom. 13:3-4; 1Pt. 2:114) și să promoveze binele oamenilor (Rom. 13:4).²² Scriptura ne oferă și exemple, atât în Vechiul Testament cât și în Noul Testament, când împărații au fost muștrați puternic pentru abuzul de putere (de ex. profeții din VT și Isus – Mc. 11:15-17; Lc. 11:37-53).²³ Este clar că structurile de conducere actuale nu reflectă Împărăția viitoare a lui Dumnezeu,²⁴ de aceea mandatul profetic al bisericii este asemănător rolului profetic, de a aminti autorităților datoria lor de a lauda binele, de a pedepsi răul și de a căuta binele populației.

6. Doctrina despre păcat

Căderea omului în păcat a afectat relația dintre om și Dumnezeu, dar și creația în întregime este afectată de păcat (Ioan 5:19; 14:30). Efectul căderii se răsfrânge asupra oamenilor ca indivizi (Ef. 2:2) și asupra structurilor acestei lumi (Gal. 4:8-9; Col. 2:8; Ef. 6:12). Teologul Wayne Grudem spune că „păcatul este un eșec în a ne conforma legii morale a lui Dumnezeu nu numai prin acțiune și prin atitudine, ci și prin natura noastră mora-

21 R.E.O. White, „Etica biblică”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, p. 427.

22 J.W. Skillen, „Guvernarea civilă”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, pp. 541-542.

23 Walter C. Kaiser, Jr., *Spre etica Vechiului Testament*, Oradea, Făclia, 2018, p. 198.

24 Thomas R. Schreiner, *Teologia Noului Testament: Măreția lui Dumnezeu în Cristos*, Oradea, Făclia, 2011, p. 845.

lă.”²⁵ Ca rezultat, trăim într-o lume extrem de egoistă, în care fiecare își vede de drumul și de dorințele lui, chiar dacă asta înseamnă ca nevoile altora să fie afectate. De aceea se poate observa în lumea noastră nedreptate, exploatarea săracilor, a celor săraci și marginalizați.²⁶

3. Contribuția Bibliei la discuția despre drepturile omului

Pentru cei care sunt dedicați autorității Scripturii, contribuția acesteia este una normativă. Chiar și cei care analizează Biblia doar dintr-o perspectivă istorică, recunosc contribuția acesteia în ce privește drepturile omului. Considerăm că Biblia contribuie la înțelegerea drepturilor omului în trei direcții: oferă justificare și motivare; clarifică necesitatea lor și identifică anumite drepturi.

Credința creștină își fundamentează poziția față de demnitatea omului, pe relația lui Dumnezeu cu umanitatea prin propriul chip al lui Dumnezeu și prin ispășirea oferită pentru omenire de Dumnezeu prin Isus Hristos. Dragostea permanentă a lui Dumnezeu pentru toată creația este baza pentru atitudinea omului față de creație. O demnitate în virtutea creației oferă o egalitate universală și o avertizare împotriva călcării acesteia, după cum se poate observa în pasajul biblic din Iov 31:13-15: „Dacă aș fi nesocotit dreptul slugii sau slujnicei mele, când se certau cu mine, ce aș putea să fac când se ridică Dumnezeu? Ce aș putea răspunde când pedepsește El? Cel ce m-a făcut pe mine în pântecele mamei mele, nu l-a făcut și pe el? Oare nu ne-a întocmit același Dumnezeu în pântecele mamei?”²⁷ În evangheliile scrise de Matei (5:48) și Luca (6:36), porunca lui Isus de a iubi pe vrăjmași este dată după modelul dragostei lui Dumnezeu.²⁸ Compasiunea lui Dumnezeu față de creație, continuă în ciuda depravării sale. Această dragoste culminează în jertfa de ispășire a lui Isus. Moartea lui Hristos, oferind ispășire, este marea dovadă a demonstrării dragostei lui Dumnezeu.²⁹ „Dumnezeu își arată dragostea față de noi, prin faptul că, pe când eram noi

25 Wayne Grudem, *Teologie sistematică: Introducere în doctrinele biblice*, Oradea, Făclia, 2004, p. 518.

26 D.G. Bloesch, „Păcat”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012, pp. 909-913.

27 Roy B. Zuck, „Iov”, *Comentariu al Vechiului Testament*, Cluj-Napoca, E.B.E., 2010, p. 746.

28 Grant R. Osborne, *Matei*, CENT, Timișoara, Noua Speranță, 2019, pp. 228-229.

29 Frank S. Thielman, *Romani*, CENT, Timișoara, Noua Speranță, 2021, p. 274.

încă păcătoși, Hristos a murit pentru noi” (Rom. 5:8). Evanghelia lui Ioan exprimă perspectiva universală a morții lui Hristos ca fiind dovada dragostei lui Dumnezeu față de lumea întreagă (Ioan 3:16), 1Timotei 2:4 afirmă că voia lui Dumnezeu este ca „toți oamenii să fie mântuiți” și 2 Petru 3:9 ne spune că Dumnezeu dorește ca „toți să vină la pocăință.” Această dragoste divină arată omului trebuie să influențeze și relațiile dintre oameni așa cum scrie apostolul Ioan: „noi ... iubim pentru că El ne-a iubit întâi” (1Ioan 4:19). Istoria bisericii ne arată că baza apelului pentru demnitatea omului s-a bazat pe dragostea ispășitoare a lui Dumnezeu.

În timp ce ispășirea și creația ne oferă o bază transcendențială a discuției despre demnitatea umană, depravarea omului ne răspunde la întrebarea de ce are nevoie să fie protejată demnitatea umană. Depravarea umană a făcut ca accesul inegal la putere să fie un pericol social sever. Puterea mărește păcatul permițând ca pofta să devină o realitate: „Vai de cei ce cugetă nelegiuirea și făuresc rele în așternutul lor; când se crapă de ziuă o înfăptuiesc, dacă le stă în putere. Dacă poftesc ogoare, pun mâna pe ele, dacă doresc case, le răpesc; asupra om și casa lui, pe om și moștenirea lui” (Mica 2:1-2).³⁰ Rezultatul nepuținței este sărăcia, pierderea pământului și robia. Drepturile omului sunt o expresie, un canal și un control al puterii care limitează și ameliorează exploatarea. În Scriptură, Dumnezeu ne oferă modelul folosirii puterii pentru biruirea exploatării, deoarece în calitate de apărător al săracilor, Dumnezeu „face dreptate ... celui asuprit” (Ps. 10:18).³¹ Instituțiile omenești de guvernare sunt calea normală prin care este exercitată puterea lui Dumnezeu împotriva nedreptății. Textul din Isaia 59:15-18 ne descrie nedreptatea din cadrul comunității și Dumnezeu se întreabă de ce nimeni nu face nimic, iar în consecință brațul Domnului va face dreptate. Sprijinirea celui slab este responsabilitatea întregii comunități (Lev. 25:35).³²

Caracterul normativ al materialului biblic despre drepturile umane derivă din asocierea lui cu dreptatea. Dreptatea este o bază etică extrem de importantă a Scripturii.³³ Contextul specific în care este dat apelul la

30 John A. Martin, „Mica”, *Comentariu al Vechiului Testament*, Cluj-Napoca, E.B.E., 2010, p. 1463.

31 Gianfranco Ravasi, *Psalmii: Comentariu exegetic și actualizare*, vol. 1, Iași, Sapienția, 2020, p. 259.

32 Gordon J. Wenham, *Leviticul*, CEXEL, Cluj-Napoca, Logos, 2004, p. 340.

33 Leland Ryken, James C. Wilhoit și Tremper Longman III (ed.), „Dreptate”, *Dicționar de imagini și simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărții, 2014, p. 268.

dreptate, ne arată și intenția specifică a autorului. În ce privește conținutul drepturilor amintim: sancționarea vieții (pentru că unele drepturi economice erau justificate în termenii vieții – Dt. 25:3), lucrurile materiale esențiale vieții (mâncare și haine – Exod. 22:27; Iov 8:6; Ps. 68:6), restituirea pământului în anul Jubileului (Lev. 25:1-34), restricții asupra activităților economice dăunătoare (Lev. 25:36,37) și libertatea (Dt. 28:48; Lev. 26:13). Alte drepturi, precum libertatea de a ne exprima și libertatea credinței³⁴, deși afirmate teologic, vor fi dezvoltate ulterior în istorie.

Am putea adăuga că cei trei piloni ai drepturilor omului în Era Digitală sunt: egalitatea, non discriminarea și respectarea privatului.

Concluzie

Drepturile omului nu sunt doar un concept secular, o invenție modernă din perioada Iluminismului și mișcărilor liberale. Am văzut că Biblia atribuie umanității o valoare transcendențială, lucru prin care drepturile omului sunt posibile, atât prin moartea ispășitoare a lui Hristos, cât și prin facerea omului după chipul lui Dumnezeu. De asemenea, aceste drepturi sunt susținute de câteva doctrine creștine importante. Asta ne duce spre concluzia că valorile iudeo-creștine au jucat un rol extrem de important în afirmarea drepturilor omului. Drepturile omului sunt un lucru necesar din cauza depravării omului, pentru că cel slab devine prada celui puternic. Din aceste considerente, puterea trebuie folosită pentru a proteja oamenii și a-i sprijini în comunitate. Relațiile inter-umane trebuie să fie caracterizate de dragostea jertfitoare demonstrată de Hristos.

Bibliografie

- BIBLIA sau SFÂNTA SCRIPTURĂ, traducerea Dumitru Cornilescu, Societatea Biblică din România.
- BEMAN, Gabrielle și Caldersbank Daniel (ed.), *The Human Rights-Based Approach to Journalism*, Bangkok, UNESCO, 2008.
- BLOESCHB, D.G., „Păcat”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012.

34 Ioan-Gheorghe Rotaru, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în *Religie și libertate. Săptămâna libertății religioase, 9-16 aprilie 2011*, București, Casa de editură „Viață și Sănătate”, 2011, pp.29-36.

- BURKHARDT, Todd, *Just War and Human Rights*, Albany, State University of New York Press, 2017.
- DONNELLYD, Peter, „Sport and human rights”, în *Sports in Society*, vol.11, 2008 – Issue 4: Sport and Foreign Policy in a Globalizing World.
- DYRNESS, William, *Teme ale teologiei Vechiului Testament*, Cluj-Napoca, Logos, 2010
- FRANK, S. Thielman, *Romani*, CENT, Timișoara, Noua Speranță, 2021.
- GAFFIN, R.B., „Kingdom of God”, în *New Dictionary of Theology*, Downers Grove, Inter-Varsity Press, 2005.
- GORDON, J. Wenham, *Leviticul*, CEXEL, Cluj-Napoca, Logos, 2004.
- GRANT, R. Osborne, *Matei*, CENT, Timișoara, Noua Speranță, 2019.
- GRUDEN, Wayne, *Teologie sistematică: Introducere în doctrinele biblice*, Oradea, Făclia, 2004.
- HENRY, Blocher, *Revelația originilor*, Cluj-Napoca, Peregrinul, 2009.
- HENRY, F. Carl, „Chipul lui Dumnezeu”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012.
- KAISERK, C. Jr. Walter, *Spre etica Vechiului Testament*, Oradea, Făclia, 2018.
- LADD, E. George, „Împărăția lui Cristos, Împărăția lui Dumnezeu, Împărăția cerurilor”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012.
- MARSHALL I. Howard, *Faptele apostolilor*, CTNT, Oradea, Scriptum, 2009.
- MARTINA, John, „Mica”, *Comentariu al Vechiului Testament*, Cluj-Napoca, E.B.E., 2010
- NICOLAU, Ileana Ingrid, „Human Rights and Artificial Intelligence”, *Journal of Law and Administrative Sciences*, No. 12/2019.
- PETER C. Graigie, *Deuteronomul*, CEXEL, Cluj-Napoca, Logos, 2008.
- RADUR, Marius, „Human Rights”, în *Central and Eastern European Bible Commentary*, editat de Corneliu Constantineanu, Carlisle, Langham Global Library, 2022.
- RAVASI, Gianfranco, *Psalzii: Comentariu exegetic și actualizare*, vol. 1, Iași, Sapientia, 2020.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, „Libertatea religioasă – temelie a demnității umane”, în *Religie și libertate. Săptămâna libertății religioase, 9-16 aprilie 2011*, București, Casa de editură „Viață și Sănătate”, 2011, pp.29-36.

- ROTARU, Ioan-Gheorghe, "Plea for Human Dignity", *Scientia Moralitas. Human Dignity - A Contemporary Perspectives*, The Scientia Moralitas Research Institute, Beltsville, MD, United States of America, 2016, 1, pp. 29-43.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, "Religious liberty – a natural human right", în *Jurnalul Libertății de Conștiință*, Ganoune Diop, Mihnea Costoiu, Liviu-Bogdan Ciucă, Nelu Burcea (coord.), Les Arsc, France, Editions IAR-SIC, 2015, pp. 595-608.
- ROTARU, Ioan-Gheorghe, *Om-Demnitare-Libertate*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2019.
- RYKEN, Leland, Wilhoit C. James și Longman Tremper III (ed.), „Dreptate”, *Dicționar de imagini și simboluri biblice*, Oradea, Casa Cărții, 2014.
- SAUCY, R.L., „Doctrina despre Dumnezeu”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012. SCHREINER R. Thomas, *Galateni*, CENT, Timișoara, Noua Speranță, 2022.
- SCHREINER, R. Thomas, *Teologia Noului Testament: Măreția lui Dumnezeu în Cristos*, Oradea, Făclia, 2011.
- SKILLEN, J.W., „Guvernarea civilă”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012.
- WALTON, H. John, MATTHEWS H. Victor și CHAVALAS W. Mark, *Comentariu cultural-istoric al Vechiului Testament*, Oradea, Casa Cărții, 2021.
- WHITE, R.E.O., „Etica biblică”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012.
- WHITE, R.E.O., „Mântuire”, *Dicționar evanghelic de teologie*, Oradea, Cartea Creștină, 2012.
- WRIGHT, J.H. Christopher, *Etica Vechiului Testament pentru comunitatea creștină*, trad. Silviu Tatu, Oradea, Cartea Creștină, 2019.
- ZUCK, B. Roy, „Iov”, *Comentariu al Vechiului Testament*, Cluj-Napoca, E.B.E., 2010.